

Lőrinczi Dénes

CSENDŐRSÉGI ESEMÉNYJELENTÉSEK A DUALIZMUSKORI SEPSISZENTGYÖRGYRŐL

A következő forrásközlés célja, hogy betekintést nyerjünk a Magyar Királyi Csendőrség sepsiszentgyörgyi őrsének dualizmuskori eseményjelentésein keresztül a helyi közbiztonság problémáiba. Az említett rendvédelmi szerv arra volt hivatott, hogy megóvja a vidék személy- és vagyonbiztonságát, megelőzze és/vagy feltárja a bűneseteket.

Előzményként: az 1815-ben Ausztriához került Lombardia napóleoni francia kiépítésű, katonai jellegű rendvédelmi szervezetét Bécs meghagyta, sőt Dél-Tirolra is kiterjesztette. A monarchia többi részén csak a magyar szabadságharc leverésekor állították fel: Erdélybe a nagyszabenyi csendőrezredet. Utóbbi és a horvát–szlavónországi ezred 1867-ben is megmaradt, amikor a kiegyezéssel a magyar korona többi államterületén a csendőrezredeket felszámolták. Az átszervezéssel az erdélyi ezred a 10. országos csendőrpáncsnokság nevet kapta.¹

A testület tetteles szolgálatteljesítése a kiegyezést követően a Magyar Királyi Belügyminisztérium alá tartozott, de a katonai stuktúráért és fegyelmi ügyekért a hadügyminisztérium – 1875-től szintén a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium – felelt. Erdélyben a korábbi német szolgálati nyelv helyett 1876. május 1-jétől a magyar lett a hivatalos ügyintézés nyelve.² A most már Magyar Királyi Erdélyi Csendőrpáncsnokságként megnevezett kerület mintájára szervezték meg 1881–1883-ban a dualista Magyarország többi részén is a további öt csendőrkörületet.³ A kerületparancsnokságok alá szárnyparancsnokságok, azok alá szakaszparancsnokságok tartoztak, utóbbiak alá járásparancsnokságok, végül azok alá az alapegység csendőrőrsök.⁴ Ez a hierarchikus szerkezeti felépítés egészen 1918 októberéig – a testület felszámolásáig – érvényben maradt.

A csendőrség intézménytörténetével többen foglalkoztak részletesebben,⁵ így csupán a témánkat érintő alsó három szervezeti szint legfontosabb jel-

lemzőire térnek ki. A szakaszparancsnokság ellenőrizte a katonai rendet és a személyi ügyeket. Felelt a legénység továbbképzési lehetőségéért, tudnia kellett az alárendeltségében történt eseményekről. Ugyanakkor a kapcsolattartó volt a különböző hatóságokkal.⁶ A hozzá közvetlenül tartozó járásparancsnokságokat elviekben csak a közigazgatási járasok településein kellett felállítani, viszont ha ez túl nagy területet foglalt magába, akkor létrehoztak még egy csendőr-járasparancsnokságot.⁷ A legkisebb szervezeti egység, az őrsparancsnokság felelt tulajdonképpen a közbiztonságért. A legénység tagjai számára az őrsparancsnok havonta több alkalommal megszabta a nappali és az éjszakai portyázó járőrözés útvonalát, amely akár 12 órás szolgálatot is jelentett.⁸

A Sepsiszentgyörgyön székelt csendőrőrhöz, a kerületen belül történt átszervezéseket is figyelembe véve, 1877–1896 során időszakonként a következő községek tartoztak: Angyalos, Aldoboly, Árkos, Előpatak, Étfalva, Feldoboly, Fotosmartonos, Gidófalva, Illyefalva, Kálnok, Kilyén, Kökös, Kőröspatak, Oltszem, Sepsiszentkirály, Szotyor, (az 1880-ig különálló) Szemerja, Zoltán. Érdekességképpen, ha figyelembe vesszük az 1910-es népszámlálási adatokat, akkor a felsorolt falvakban összesen 13 269 főt számláltak,⁹ amelynek személy- és vagyonbiztonságáért mindössze 8 csendőr felelt. Így érthető, hogy miért nem sikerült minden esetben a kihágásokat megelőzni, viszont azok utólagos (ki)nyomozásában a legtöbbször sikerrel jártak el.

1886-ban a sepsiszentgyörgyi őrs a Magyar Királyi Csendőrség I. (a kolozsvári törzsi erdélyi) kerületének második (brassói) szárnya első (brassói) szakaszához tartozott, és összesen 8 csendőr teljesített itt szolgálatot.¹⁰ A testületet 1893. január 1-jétől átszervezték, ennek eredményeként a városban felállították a III. szakaszparancsnokságot,¹¹ amelynek élére ideiglenesen Farkas Károly hadapród tiszthelyettest

¹ ZsMKCs 1887, 104–110.

² NÉMETHY Ferencz 1899, 2.

³ ZsMKCs 1887, 121–123.

⁴ PRESZLY Lóránd 1920, 114.

⁵ Uo.; CsÚt 1926; REKTOR Béla 1980; CSAPÓ Csaba 1999; PARÁDI József 2013; stb.

⁶ PRESZLY Lóránd 1920, 115.

⁷ Uo., 115–116.

⁸ Uo., 116.

⁹ Népsz 1910, 855.

¹⁰ ZsMKCs 1887, 81.

¹¹ PRESZLY Lóránd 1920, 56.

nevezték ki. Ezen szakasz Sepsiszentgyörggyel együtt 14 csendőrőrsöt, ezen belül 15 tisztet és 60 csendőrt foglalkoztatott.¹² 1913-ig a csendőrparancsnokság életében történt átszervezések következtében Háromszék székvárosában a legénység állománya 6 és 9 fő között váltakozott.

Hangsúlyozandó, hogy a csendőrség a városok által fenntartott önkormányzati rendőrség mellett – Sepsiszentgyörgy esetében is – elsősorban nem a városi rendvédelemért felelt, hanem az annak szomszédságában lévő – már említett – községek közbiztonságát felügyelte. Természetesen nem hunytak szemet a kihágások felett, és szükség esetén – vagy felkérésre – elősegítették a városi rendőrség, valamint a közigazgatási apparátus munkáját is.

Tekintsük át a következőkben, hogy a háromszéki alispáni hivatalnak küldött csendőri eseményjelenté-

sek közül melyek vonatkoznak kimondottan a városban vagy annak közvetlen közelében történetekre. A legsúlyosabb bűncselekménynek a gyilkosság számít, amelyekből a csendőrség 5 esetet (1885, 1888, 1889, 1892 és 1893) jelentett. A következő súlyos kihágásnak a testi sértés állapítható meg, ilyen esetből mindössze háromról (1879, 1892 és 1894) értesítették az alispáni hivatalt. A lopásokról 24 esetben szereztek tudomást.¹³ Magántulajdonban a legnagyobb és a legtöbb kárt a tüzesetek okozták, összesen 30 ilyen káréget jelentettek.¹⁴ A felsorolt eseteken kívül olvashatunk még 1878-ból tiltott kártyajáték nyilvános használatáról, engedély nélküli vadászatról 1879-ből és 1890-ből, 1884-ből pénzcsalásról, és 1888-ból pénzhamisításról. 1890-ben katonaszökevények elfogásáról és 1891-ben egy csavargó letartóztatásáról is írtak.

Eseményjelentések 1877-től 1896-ig:

1877 Sepsiszentgyörgyi őrs.

Jelentés egy tüzesetről.

Jelenti, hogy folyó hó [augusztus] 19-én Sepsiszentgyörgyön odavaló tímármester Sas József csűréből ismeretlen módon tűz ütődött ki, minek folytán az említett csűr, az illetőnek lakháza, istállója, úgy egyéb épületei, valamint a mesterségéhez tartozó, illetőleg megkívántató műszerek, továbbá Kosztyán Győzőnek két háza, egy csüregabonával telve, úgy többféle bútörök, valamint nagyobb mennyiségű takarmánykészlet és 150 forint készpénze lett a lángok martaléka. Az összes kár körülbelül 4249 forint volt érték. Kosztyán Győző 1150 forintig biztosítva volt. Minthogy ezen esemény az ottani városkapitányságnak tudtával lévén, az őrs tovább jelentést nem tett.¹⁵

1877 Sepsiszentgyörgyi őrs.

Jelentés egy tüzesetről.

Folyó hó [augusztus] 24-én este 1/2 8 óra tájt ott helyt Sas Miklós félszerében állítólag vigyázatlanságból tűz ütött ki, miáltal ennek felszere és egy istállója 150 forint nem biztosítva kárral, továbbá Nagy Gyula ottani mézszáros 1 háza, 1 nyárikonyhájá, 1 vágókamara, 1 csűr, 1 istálló és szén, széna, árpa, gazdasági eszközök, 1 ló, 22 hizlalt sertést, avas hajt, fagygyú, 8 ökör-bőr és többféle házi bútörök összesen 5820 forint kárral, mely 2200 forintig volt biztosítva, a tűz martaléka lett. Háromszék megye főispánja, valamint a városi tanács több tagja jelen lévén, közvetlen tudomásuk van.¹⁶

1878 Sepsiszentgyörgyi őrs.

Egy egyén letartóztatása tiltott kártyajáték miatt az utcán.

Jelenti, hogy folyó hó [április] 24-én ellenőrzési szolgálatból bevont Salamon Antal őrmester, Todor Jakab ott helyi lakost tetten kapván, amint a barompiacon három kártyával az úgynevezett „hol a veres” játszá, letartóztatta, s tényleirat mellett a nála talált három kártyával, valamint 13 krajcár pénzüsszeggel a helyi királyi járásbírósnak átadta.¹⁷

1878 Sepsiszentgyörgyi őrs.

Ajtózárok ellopásáról.

Jelenti, hogy folyó hó [november] 23-án bevont közönséges járőr Gergely Ferenc őrsvezető és Nagy Márton próbacsendőr jelentése szerint 20–21. közötti éjjel az ott helybéli városi fürdőház öt ajtajáról a zár ismeretlen tettesek által ellopott, miről az ott helybéli városkapitányságnak jelentést tettetett. És a tettesek után a nyomozás folyamatban tartatik.¹⁸

1878 Sepsiszentgyörgyi őrs.

Jelentés egy állítólagos bétörési lopásról.

Jelenti, hogy folyó hó [november] 27-én bevont ellenőrző járőr Salamon Antal őrmester tudomásul vette, miszerint november 24-én Szemeria községben este 10 órakor, midőn Müller Jenőné asszony szolgálójával a lakszobájában volt, az ablakon kétszer zerrenést

¹² A következő őrsök tartoztak a sepsiszentgyörgyi szakaszhoz: 93. számú őrs Sepsiszentgyörgyön, Rucz János címzetes őrmester (összesen 6 fő); 94. számú őrs Bükszádon, Tamás Gergely őrsvezető (összesen 6 fő); 95. számú őrs Kézdivásárhelyen, Szilvási Vidor őrmester (összesen 8 fő); 97. számú őrs Bereckben, Czirják Ignác őrsvezető (összesen 7 fő); 98. számú őrs Sósmezőn, Bardocz István őrsvezető (összesen 7 fő); 100. számú őrs Kovásznán, Marosi János őrsvezető (összesen 5 fő); 102. számú őrs Nagyborosnyón, Wilhelm István őrsvezető (összesen 5 fő); 103. számú őrs Kászonújfaluban, Schenker János őrsvezető (összesen 5 fő) vezetésével; valamint Csík vármegyében a 104. számú őrs Kőkereten [Úz-völgye], Béres János őrsvezető (összesen 6 fő) és a 105. számú őrs Csíkszentmártonban (összesen 6 fő). Ezekben kívül a 96. számú őrs Eszternek székhellyel, a 99. számú őrs Gelencén,

a 101. számú őrs Gyulafalván és a Csík vármegyei [gyergyói] 106. számú őrs Pricsketetőn 5-5 fővel. (ZsMKCs 1893, 51.)

¹³ Lopások lebontva évekre és esetszámokra: 1878-ból 2, 1879-ből 4, 1880-ból 1, 1885-ből 1, 1887-ből 1, 1889-ből 3, 1891-ből 1, 1892-ből 1, 1893-ből 1, 1894-ből 2, 1895-ből 3 és 1896-ból 4 eset.

¹⁴ Tüzesetek lebontva évekre és esetszámokra: 1877-ben 2, 1879-ben 5, 1880-ban 2, 1882-ből 1, 1884-ből 1, 1885-ből 1, 1886-ból 2, 1887-ből 4, 1888-ból 3, 1889-ből 1, 1890-ből 1, 1891-ből 4, 1892-ből 1, 1895-ből 1 és 1896-ból 1.

¹⁵ SÁL, Fond 9, Inv. 850 (főispáni iratok), 155. ie. 1877.

¹⁶ Uo.

¹⁷ SÁL, Fond 9, Inv. 850 (főispáni iratok), 155. ie. 1878.

¹⁸ Uo.

hallott, melyet a külső ablak (kettős ablak lévén) felső szegletéből egy kis darab üveg betörött, mire a szolgáló az udvarra kifutott, s 2-3-szor tolvajt kiáltott, mely kiáltásra a szomszédok is kigyűltek, s többen éjjeli 12 óráig a kapukban leselkedtek, de nem vettek semmi gyanús körülményt észre. Azután éjjeli 12 órakor Müller Jenőné asszony is a házból kijövén, a szolgálóval az ajtót bezárta, és a szomszéd Vermesinéhez ment háltni. 25-én reggel pedig, midőn Müllerné hazaindult, a szolgálóját előreküldötte, ki a ház ajtaját egy kissé kinyitva találta, mit asszonyával tudatván, s azután együttesen mentek be a házba, hol egy szekrényből, könyvben tartott részint bankjegy, részint ezüst és rézpénzből állott 27 frt v. értékben, és egynéhány ruhadarab hiányzott. A többi apróság tárgyak pedig a szoba padozatán el voltak szórva. Salamon Antal örmester ezen lopási eset felvétele végett a Müller Jenőné házához ment, hol az ablakon történt kis törésen kívül semmi erőszakosság nyom sem látszik, s a további puhatolásokból kiderült, miszerint Müllerné férje Kézdivásárhelyt pénztári ellenőr, és a nőnek igen nagy vágyai volnának valami ürügy mellett Kézdivásárhelyen leendő lakást kieszközölni, minél fogva valóbszerű, hogy ezen esemény a nő által eszközöltetett ki, mert azt sem tudta megmondani, hogy körülbelül mennyi lehetett bankjegy a pénzből, és hát hogy tarthatna ezüst vagy rézpénz könyvben. Ezen eseményről az ott helybeli királyi járásbírósnak jelentés tétetett.¹⁹

1879 Sepsiszentgyörgyi örs.

Tüzeset.

Jelenti, hogy folyó hó [február] 14-én közönséges járőrbel bévo-nult Szabó Tamás c. örmester és Erdélyi Mihály próbacsendőr tudomására jött, hogy 15-én reggel 1/2 5 órakor Szemeriai Szigyártó József istállójában még eddig ismeretlen módon tűz ütött ki, aminek következtében az istálló fedele 50 frt, egy szín 100 frt, takarmány 50 frt., összesen 215 frt hamvadt el. A káros biztosítva volt, és ezen eset a Sepsiszentgyörgyi szolgabírói hivatalnak feljelentetett.²⁰

1879 Sepsiszentgyörgyi örs.

Letartóztatás lopásért.

Május 1-én Fodor Sándor csendőr járőrvezető Erdélyi Mihály próbacsendőrrel ott helyben a vásáronni örködés alkalmával száraz-ajtai Varga Adámtot és Pinti Éva cigányt letartóztatta, azért mivel bodoki Kádár Zsigmond zsebéből a nagy tolongás közt 9 frt[ot] kiloptak. Nevezettek tényleirattal az ott helybeli királyi járásbírósnak átadattak.

Ugyanaz.

Letartóztatás súlyos testi sértésért.

Május 1-én Nagy Sándor örsvezető Józsi István csendőrrel ott helyben ellenörködés alkalmával kézdívásárhelyi illetőségű Szigeti József kovácssegédet letartóztatta, azért mivel ugyanaznap odaváló Deregán József kovácssegéddel összeverekedett, mely alkalommal Deregánt egy kalapáccsal életveszélyesen megsebesítette. Nevezett letartóztatott tényvázlattal az ott helybeli királyi járásbírósnak átadott.²¹

1879 Sepsiszentgyörgyi örs.

Jelentés engedély nélküli vadászásért.

Folyó hó [június] 2-án úti járörködés alkalmával Fodor Sándor csendőr járőrvezető Józsi István csendőrrel odaváló Bedeházi Dávidot engedély nélkül vadászni találta, miért nevezett az ottani városkapitányságnak feljelentetett.

Ugyanaz.

Jelentés véletlen halálesetről.

Folyó hó [június] 3-án közönséges járörködés alkalmával Nagy Sándor c. örsvezető Todor Sándor csendőrrel tudomásul vette, miszerint máj. 30-án ottani lakos Damó Boldizsár részeg állapotban a sugási fürdön a gözloben elaludt s meghalt. A hulla bizottságilag megvizsgálatott és eltemettetett.²²

1879 Sepsiszentgyörgyi örs.

Tüzeset.

Folyó hó [augusztus] 2-án délután 1 órakor ottani lakos Mihály Jánosné háza ismeretlen módon meggyült s a tűz martalékaul esett, az összes kár 475 forintra rúg, mely biztosítva nem volt. A tüztöltés-nél Egyed József örsvezető Veres Sándor és Józsi István csendőrrel közreműködött. Erről az ottani városkapitányság tudomással bír.²³

1879 Sepsiszentgyörgyi örs.

Letartóztatás lopásért.

Folyó hó [augusztus] 3-án Fodor Sándor csendőr járőrvezető Madár Pál csendőrrel ott helyben járörködés alkalmával gidófalvi Balázs Kulit és Balázs Jánost, mivel a vásáronni tolongás közt maksai Csiki István zsebéből 1 frt 50 kr-t kiloptak, letartóztatta s a városkapitányságnak átadta.²⁴

1879 Sepsiszentgyörgyi örs.

Tüzevés.

Folyó hó [augusztus] 13-án délután fél 5 órakor helybeli lakos Szöke Györgynek csüreből ismeretlen módon tűz ütött ki: 3 csür, 1 istálló, 1 ház, 2 disznóól és több eszközök estek a tűz martalékaul. Összes kár 1015 frt. A tüzevésznél Mosiu János csendőr járőrvezető Józsi István csendőrrel közreműködött. A tűz kiütése csakis Szöke György vigyázatlanságának tulajdonítható. Az ottani városkapitányság ezen esetről közvetlen tudomással bír.²⁵

1879 Sepsiszentgyörgyi örs.

Tüzevés.

Folyó hó [augusztus] 21-én délelőtt fél 10 órakor itt helyben lakó Szaniszló Miklós csüreből tűz ütött ki: 1 csür, 1 istálló, 1 szekecsin és több gazdasági eszközök égtek le, összes kár 510 forintra rúg, mely 220 forintig biztosítva volt. Salamon Antal örmester Mosiu János és Madár Pál csendőrrel az oltásnál közreműködött, mely alkalommal a tettes után puhatolván kitünt, hogy a tűz vigyázatlanságból keletkezett. Ezen eseményről az ottani városkapitányság közvetlen tudomással bír.²⁶

1879 Málnási örs.

Egy cigányné letartóztatása lopásért:

Folyó hó [szeptember] 22-én Kalit Károly csendőr járőrvezető Bene Balázs csendőrrel úti járörködés alkalmával Sepsiszentgyörgyön tudomásul vette, miszerint ott megejtett hetivásár alkalmával gidófalvi illetőségű Kolcza Lászlónétól hidvégi lakos Ötves Mundua cigánynő 5 forintot ellopott, melyből 2 forintra 5 db rucát vásárolt, miért a járör letartóztatta s az ottani városkapitányságnak átadta.²⁷

1879 Málnási örs.

Egy tolvaj letartóztatása.

Folyó hó [október] 24-én Kányádi Mózes és Bene Balázs csendőr közönséges járör alkalmával értesült, hogy sepsiszentgyörgyi vendég-lős Rézer Sámuel udvaráról egy téli felső ellopott, értéke 50 frt,

¹⁹ Uo.

²⁰ SÁL, Fond 9, Inv. 850 (főispáni iratok), 155. ic. 1879.

²¹ Uo.

²² Uo.

²³ Uo.

²⁴ Uo.

²⁵ Uo.

²⁶ Uo.

²⁷ Uo.

a járók nyomozása által sikerült a kérdéses felsőt csíkszentmihályi Kirsis Mihálynál feltalálni, ki is miután tettét bevallotta, a járók által letartóztatott, s tényvizslat mellett a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak adatott át.²⁸

1879 Sepsiszentgyörgyi őr.

Tüzeset:

Folyó hó [július] 4-én reggel Fodor Sándor csendőrijárőr vezető Erdélyi Mihály próbacsendőrrel közönséges járórködés alkalmával tudomásul vette, miszerint júl. 3-án éjjel 12 óra tájt Szemerján Serester József csúre még eddig ismeretlen módon meggyült s elégett. Az összes kár 50 forintra rúg, mely a „Duna” tűzkárbiztosító társaságnál 200 forintig biztosítva volt. Erről az ott helybeli szolgabíróságnak jelentés tétellett.²⁹

1880 Maksai őr.

Lopásért letartóztatásról jelentés.

Folyó hó [február] 17-én Gyönös János járórvezető- és Imre József csendőrökből álló közönséges járók Mátisfalva községben tudomásul vette, hogy odavaló Csomos Zsuzsánna sepsiszentgyörgyi Kovács Áronnál szolgált. Február 14-én gazdájától megszökése alkalmával egy ezüst horgony órát, értéke 18 frt, egy fersinger³⁰, értéke 4 frt és 2 db férfi inget, értéke 6 frt, ellopott, s a mátisfalvi községi előjáróság által letartóztatott és a kézdivásárhelyi királyi járásbírósnak átadatott. A lopott tárgyak pedig a károsnak visszaadattak.³¹

1880 Sepsiszentgyörgyi őr.

Egy tüzesetről jelentés.

Folyó hó [április] 27-én Sepsiszentgyörgyön Kakasi Józsefné udvarán ismeretlen módon tűz ütött ki, mely által egy öl elégett, értéke 25 frt becsült érték. Gyanúval senki sem terbeltetik. A tűznél megjelent Mosiu János csendőr járórvezető és Józsi István csendőr az oltásig közreműködött. Ezen esetről az illetékes rendőrségnek közvetlen tudomása van.³²

1880 Sepsiszentgyörgyi őr.

Ragályos marhabetegségről jelentés.

Folyó hó [június] 21-én sepsiszentgyörgyi marhacsordában nyak-tájuk ragály ütött ki, mely miatt eddig 7 db bival elhullott, a betegek orvosilag gyógyíttatnak, az esetről pedig a városkapitányának közvetlen tudomása van.³³

1880 Sepsiszentgyörgyi őr.

Egy tüzesetről jelentés.

Folyó hó [július] 4-én sepsiszentgyörgyi Venczajter János csúre a háziak vigyázatlansága miatt meggyulladván, teljesen leégett, értéke 200 frt. Biztosítva nem volt. Fogarasi Antal járórvezető és Abódi Gyula csendőr a végeloltásig közreműködött, ember és állat nem veszélyeztetett. Ezen esetről a szolgabírói hivatalnak közvetlen tudomása van.³⁴

48. számú őr Sepsiszentgyörgyön.

Feljelentés pénzcslás miatt.

Salamon Antal örmester és Paul András csendőr folyó hó [1884. augusztus] 2-án délután 4 órától, 3-án déli 12 óráig foganatosított első ellenőrző szolgálat alkalmával tudomásul vették, hogy július 28-án délután 4 órakor sepsiszentgyörgyi illetőségű Csiszár Lajosné szabóné és szemeriai illetőségű Baloga István 12 éves és Karácson

Mihály 11 éves kisfiúk együtt indultak el Előpatakról Sepsiszentgyörgy felé. Ez alkalommal fentnevezett nő a „Borbát” nevű erdőn Baloga Istvánnak 2 forint készpénzt elcsalva elvette. Említett nő ezért a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak feljelentetett. Az ottani szolgabírói hivatalnak jelentés tétellett.³⁵

48. számú őr Sepsiszentgyörgy.

Rablógylkosság és gyanúsított tettes letartóztatása.

Sepsiszentgyörgy szemeriai részén az útmélyedésben folyó hó [1885. március] 5-én egy ismeretlen hulla találtatott fel ottani lakosok által, melyen a Sepsiszentgyörgyről kiszállott törvényes bizottság erőszakos megfojtási halált állapított meg. Ennek alapján a sepsiszentgyörgyi őrösről március 5-én este 6 órától 6-ika délután 3 óráig kivezényelt 1/10 nyomozó járók, Fartler György és Róbert Frigyes csendőrök ez ügyben nyomoztak és kiderítették, hogy a hulla hidvégi Péter Veres Jánosé, ki március 4-én 160 frt pénzzel azért ment volt Sepsiszentgyörgyre, hogy ottan magának két ökröt vásároljon, mi azonban nem sikerülvén, odavaló Jakab Andrással indult vissza Hidvégre. A káros derékszija (dűszü) a hulla mellett találtatott, de üresen, habár a meggyilkolt felesége azt adta fel, hogy férje hazulról való elindulása előtt érintett összeget abba tette volt be. Jakab András erre nézve, hogy Péter Veres Jánossal meddig folytatta útját, kihallgatva, magát igazolni nem tudta, tehát rablógylkosság alapos gyanúja miatt letartóztatott és a hidvégi őr által 4. számú tényleírás kíséretében a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak átadatott. Gyanúsítottnál szigorú házmotózás is véteztet elő, de az is eredményhez nem vezetvén, az ezen büntett teljes tisztázásáig mindkét őr részéről tovább folytattatik. A sepsiszentgyörgyi és földvári szolgabírói hivatalnak a jelentések megtételtek. A hulla törvényes boncolás után eltemettetett. A két őr nyomozási végeredménye annak idejében bejelentetni fog.³⁶

49. számú őr Hidvégen.

Lopás.

Sepsiszentgyörgyi Blaskó József vendéglős a hidvégi őrön azon feladást tette, hogy vendéglője udvaráról hidvégi lakosok egy pesti utazónak táskáját ellopták. Porzolt József örmester és Ferencz Mihály csendőr f. hó [1885. március] 2-án du. 4 órától, éjjel 12 óráig foganatosított 1. nyomozó szolgálat közben a tettesek után pühatoltak, s árapataki Derzsi György, Bota Niculaé György és Bakó Józsefnél, mint a vendéglős által megnevezett állítólagos tetteseknél, házmotózást foganatosítottak, mi azonban eredményhez nem vezetvén, tovább folytattatik, a vendéglős végül oda nyilatkozott, hogy érintett táská bizonyosan addig veszett el, míg tulajdonosa Brassóból Sepsiszentgyörgyre utazott. A sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak és szolgabírói hivatalnak bejelentetett. A brassói, prázsmári és uzoni őrök pedig hason nyomozás tekintetéből utasítottak. A bőrrönd tartalmát, értékét és káros nevét is kitudni a sepsiszentgyörgyi őrnek meghagy[at]ott.³⁷

49. számú őr Sepsiszentgyörgy.

Kárégés.

Sepsiszentgyörgyi Milich Kristóf kárára istállójából folyó hó [1886. szeptember] 2-án 3/4 órakor ismeretlen módon tűz ütött ki, az a benne volt takarmánnyal 100 frt becsértékben teljesen elégett. Biztosítva nem volt. Emberélet vagy állat nem veszélyeztetett. A sepsiszentgyörgyi rendőrség a káros szolgálat, Bene Jánost és Füzsi Jánost tusakodás gyanújáért letartóztatotta. Drágis Miklós járórvezető

²⁸ Uo.

²⁹ Uo.

³⁰ Egyszerűbb női felső gyolcs szoknya.

³¹ SÁL, Fond 9, Inv. 850 (főispáni iratok), 155. ie. 1880.

³² Uo.

³³ Uo.

³⁴ Uo.

³⁵ SÁL, Fond 9, Inv. 842 (alispáni iratok), II. Problémaosztály, 1884/II/9.

³⁶ Uo., 1885/II/12.

³⁷ Uo., 1885/II/19–20.

és Timár Péter csendőrök a tűz eloltásánál közreműködtek. Az eset a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak bejelentetett, a rendőrségnek, mivel az arról tudomással bírt, jelentés nem tétetett.³⁸

49. számú őrs Sepsiszentgyörgy.

Lopás és három gyanúsított elfogása a rendőrség által.

Sepsiszentgyörgyi Bogdán Artur háza ablakát 1886. dec. 30-án éjjel ismeretlen tettesek betörve, a lakhelyiségbe másztak, és onnan 7 darab köntöst, 1 muffot, 1 rend fekete szalon férfiruhát, 6 kávé-, 6 evő-, 1 zöldéses és 2 levesmerő ezüstkanalat, 8 pár kést és 8 pár villát ezüstműből Z. J. és B. K. monogrammal, 1 ezüst cukortartót fekete elefánt csontokkal, 2 ezüst hamutartót, egy lámpa alját bronzból, 1 szivartartót ezüstműből és egy zöld plüsst 400 forint értékben elloptak. Salamon Antal örmester, Csibi Tamás, Bodosi Ferenc és Timár Péter csendőrök a rendőrségnek segítykezve a tettesek után nyomoztak, de eddig csupán azon eredménnyel, hogy a rendőrség gidófalvi Balló Antal sepsiszentgyörgyi Vetési Károlytól Bakcsi Józsefet némi gyanúok alapján letartóztatta. A nyomozás az őrs és rendőrség révén folytatattatik. A szomszédos őrsök ezen esetről az őrs által értesítve vannak.³⁹

49. számú őrs Sepsiszentgyörgy.

Tüzeset.

Sepsiszentgyörgyi Csákány László istállójából folyó hó [1887. április] 12-én délelőtt 1/2 9 óraker tűz ütött ki, s ennek következtében az istálló a benne lévő takarmánnyal, gazdasági eszközökkel, 2 darab ökörrrel, 1 tehénnel és egy tulokkal 395 forint értékben elégett. Biztosítva nem volt. Emberélet nem veszélyeztetett. Drágos Miklós járórvezető és Timár Péter csendőrök a tűz eloltásánál közreműködtek, s azután a nyomozást a rendőrséggel együtt a tűz kiűtése tárgyában folytatva kiderült, hogy a tűz az istálló belsejéből ütött ki, s mivel a káros szenvedélyes dohányzó s azon éjszaka ittasan járt marhái között, csaknem valószínű, hogy a tűz az ő gondatlansága által keletkezett. A további nyomozás azonban az őrs által folytatattatik. Az esetről a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak- és szolgabírói hivatalnak közvetlen tudomása lévén, az őrs által a jelentéstétel mellőztetett.⁴⁰

49. számú őrs Sepsiszentgyörgyön.

Letartóztatás pénzhamisítás gyanújáért.

Folyó hó [1888. augusztus] 8-án délután Császár Bálint sepsiszentgyörgyi polgármester arról értesítette az őrsöt, hogy a városban egy idegen egyén érkezett, kit azon gyanú terhel, hogy 5 frankos romániai bankjegyet hamisítással foglalkozik. Csorja Barabás örmester, Bedner János és Groisz Máttyás csendőr az illető felkeresésére indulva, szekeresét Nagy József vendéglőjében találta, de a keresett egyén már elmenekült volt, hanem rövid idő múlva Előpatak felé vezető útvonalon utolérte, letartóztatott, ekkor előadta, miszerint ő brassói illetőségű Klossz György, és pincéri állást keresett Sepsiszentgyörgyön. A nyomozás folyamán kiderült, hogy nevezettel egyidejűleg még egy más idegen úriember is érkezett a városba, de az Nagy József vendéglős által értesülve a helyzetről, elmenekült. Klossz György pedig július közepén szintén megfordult a városba, és Nagy vendéglőjébe szállva, Salati András ottani lakossal gyakran értekezett. Később utóbbi Sandrik Sándort, a „Jókai” nyomda vezetőjét is odahívatta, s közölték vele, hogy egy sárgarézbe metszett géppel készített nyomtatványuk – habár a festék kék színű – ha megszárad, veres színű lesz, tehát nekik olyan festékre volna szükségük, mely akkor is megtartja eredeti (kék) színét, ha megszárad. A nyomdavezető egy bécsi

céget nevezett meg, honnan Salati még aznap rendelt 24 forintra festéket. Klossz György augusztus 6-án újból érintkezett Salatival, és valószínűleg ekkor vette át tőle a festéket, mely később Nagy vendéglős udvarán levő ürszékben elrejtve találtott. Nevezett polgármester úr által vezetett vizsgálat során Salati András és ugyancsak sepsiszentgyörgyi Antal Dénes ellen a bűnrészesség gyanúja merülve fel, letartóztatott és a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak átadottak. A járór által letartóztatott Klossz György pedig – habár mindent tagad, mint alaposan gyanúsított, 2. számú tényleírás mellett, ugyanezen királyi járásbírósnak azon hozzáadással adatott át, hogy Brassóban levő lakásán megtartott házmotozás alkalmával oly tárgy, mely a pénzhamisításra vonatkozna, nem találtott. Az elmenekült idegen kiléte, miután Klossz vonakodik ötlet megnevezni, nem volt megállapítható, a nyomozás folytatattatik.⁴¹

49. számú Sepsiszentgyörgyi őrs.

Rendőrség által eszközölt letartóztatás ökörlopásáért.

Szűgyártó Dénes csendőr folyó hó [1889. augusztus] 8-án szolgálatban arról szerzett tudomást, hogy Szemerjai Serester Ferencnek egy 75 forint értékű ökrét az ottani csordából sepsiszentgyörgyi Krucza János és Ruzsa György augusztus 1-én ellopta. A lopott ökröt tettesek által ugyancsak sepsiszentgyörgyi Sikó Ferenc mészárosnak árusított el 14 forinton, ki azt a rákövetkező nap le is vágatta, erről a sepsiszentgyörgyi rendőrség azonnal értesülve, tetteseket, valamint Sikó mészáros is letartóztatott és az ottani királyi járásbírósnak átadta. Az eset bejelentetett a sepsiszentgyörgyi szolgabírói hivatalnak.⁴²

50. számú őrs Sepsiszentgyörgyön.

Feljelentés vadászati kihágásért.

Groisz Máttyás és Benczédi Dávid csendőrök folyó hó [1890. május] 24-én szolgálatban sepsiszentgyörgyi Málk Józsefet a tilalmi időszak dacára vadászkutyával vadászni találta. Nevezett a sepsiszentgyörgyi szolgabírói hivatalnak feljelentetett.⁴³

50. számú őrs Sepsiszentgyörgyön.

Letartóztatása egy katonaszökevénynek.

Bedner János és Groisz Máttyás csendőrök folyó hó [1890. július] 26-án szolgálatban a szemerjai erdőben egy katonát találtak, ki midőn látta, hogy nem menekülhet, a járórhez lépett és jelentette, hogy őt Krisán Iliának hívják, és a sepsiszentgyörgyi magyar királyi mén-telep II. osztályából megszökött, és jelenleg Romániába akart menni. Ezek után Krisán a járór által letartóztatott, és 3. számú tényvázzattal a sepsiszentgyörgyi magyar királyi mén-telep II. osztály parancsnokságának átadottat, a szolgabírói hivatalnak jelentés tétetett.⁴⁴

50. számú őrs Sepsiszentgyörgyön.

Tüzeset vigyázatlanságból.

Furus Géza szemerjai lakos csüre folyó hó [1891. december] 3-án este 8 óraker kigyúlt, és a benne volt takarmánnyal együtt 600 forint értékben elégett. Biztosítva volt a csür 150 forintig a „Magyar általános” társulatnál. Emberélet vagy állat nem esett áldozatul. Tamás Gergely őrsvezető és Benczédi Dániel csendőrbéli járór a tűz eloltásánál közreműködött és kiderítette, hogy Nagy János, a káros kocsis ittas állapotban a tűz kiűtése előtt többször a csürben járt szénáért, tehát vigyázatlanság forog fenn, mert a gyűlés azon a helyen keletkezett, ahonnan a kocsis szénát viitt, ki annyira meg volt ittasodva, hogy magával is tehetetlen volt. Az esetről a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak és városi rendőrkapitányság közvetlen tudomással bírt, jelentés nem tétetett.⁴⁵

³⁸ Uo., 1886/III/15.

³⁹ Uo., 1887/III/12.

⁴⁰ Uo.

⁴¹ SÁL, Fond 9, Inv. 842 (alispáni iratok), II. Problémaosztály, 1888/II/24.

⁴² Uo., 1889/III/21.

⁴³ Uo., 1890/III/13.

⁴⁴ Uo., 1890/III/13.

⁴⁵ Uo., 1891/III/10.

50. számú őr Sepsiszentgyörgyön.

Lopás és a tettesek letartóztatása.

Folyó hó [1892. szeptember] 26-án László Péter csendőr sétálás alkalmával Sepsiszentgyörgyön értesült, hogy Adám György brassói lakos mellénye zsebéből július hó folyamán egy ezüst zsebóra 18 frt értékben ellopott. Nevezett csendőr a lopott órát Fischer Adolf sepsiszentgyörgyi ismerősenél megtalálta, mely alkalommal kiderült, hogy az órát Wéber József brassói lakos zálogosította el 5 frt árban, ki beismerése szerint az órát Brassóban tartózkodó öccse, Wéber Miksa zsebéből lopta el. Nevezett letartóztatott és tényvázlattal az órával együtt, mint bűnjellel, a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak azon hozzáadással adatott át, hogy a Wéber Miksa letartóztatása végett a brassói őr megeresztetett, a szolgabírói hivatalnak jelentés tételét.⁴⁶

93. számú Sepsiszentgyörgyi őr.

Egy egyén betörés és lopás miatti letartóztatása.

Folyó évi [1893.] szeptember hó 12-én éjjel Artcz Anzelmo sepsiszentgyörgyi lakos kárára 466 frt készpénz és egy 15 frt értékű ezüst zsebóra ismeretlen tettes által ellopott, ki midőn a káros aludt, az ablakon mástott be hozzá.

Rusz János örmester és Isztráte Demeter csendőrből állott járőrnek sikerült erélyes nyomozás után a tettest, Kispista György árkos lakos személyében kideríteni, ki már két ízben betörési lopásért büntetve volt. Nevezett tettes tettét tagadta, de nála mint közártalmú egyénnél midőn házmotózás tartatott, a párnában a toll közé elrejtve volt 270 frt pénz és az óra megtalálhatott.

A tettes tagadja, miszerint 300 forintnál többet lopott volna el, hiányzó 30 forintból vett egy malacot, 13 frt 50 krajcáron egy felsőt és egy mellényt 11 forinton. A maradékot elköltötte, a malac a községi előjárásnak átadatott, elismervény mellett. A tettes pedig a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak adatott át, tényvázlattal, 270 frt készpénz, egy ezüst órával s felsővel és mellénnyel mint bűnjelvényvel. A sepsiszentgyörgyi szolgabírói hivatalnak jelentés tételét.⁴⁷

97. számú őr Sepsiszentgyörgyön.

Négy egyén letartóztatása lopásért.

Vargyas Márton őrvezető és László Péter csendőrből állott járőr jelentése szerint folyó hó [1894. április] 24-én Szabó János sepsiszentgyörgyi tímár kárára történt 30 frt értékű bőrlopás tetteseit, Gödri Antal étfalvi, Bács György zoltáni, Balázs Miklós és Moczkok Rupi gidófalvi egyének személyében kiderítette. Gödri 2 db bőrt Angyalosra Imre Róberthez viett, hol azokat elásta a kecskeolban, hol azok meg is találtak. A többi bőr megtalálható nem volt. Állításuk szerint a cigány 1-1 forintot, Bács pedig 4 forintot kapott. Nevezett egyének letartóztatva a megtalált bőrokkal a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak átadattak, a szolgabírói hivatalnak jelentés tételét.⁴⁸

108. sz. őr Sepsiszentgyörgyön.

Letartóztatás lopásért.

Rusz János örmester Isztráte Demeter csendőrrel folyó hó [1895. január] 27-én Sepsiszentgyörgyön értesült, hogy odaváló „Miske és Fehér” cégbolt ajtajából ugyanaznap délután egy ismeretlen tettes egy 8 forint értékű paplant ellopott. A járőr a nyomozást bevezetve, sikerült a tettest Köröspatakon, odaváló ifj. Hamar Antal közártalmú egyén személyében feltalálni, ki a lopást, miután a paplant megtalálhatott, önként beismerte. Nevezett letartóztatott, s a megtalált paplannal mint bűnjellel 1. számú tényvázlat mellett a helybeli

királyi járásbírósnak átadatott. A szolgabírói hivatalnak jelentés tételét.⁴⁹

61. számú őr Sepsiszentgyörgyön.

Két egyén letartóztatása lopásért.

Nagy Pál csendőr járőrvezető Rodea Ilyés csendőrrel folyó hó [1895. augusztus] 6-án Sepsiszentgyörgyön letartóztatta Kólcze János gidófalvi és Bende András petőfalvi illetőségű legényeket, mivel aznap délután Rézer Gyula sepsiszentgyörgyi kereskedő üzlet-helyiségéből egy záratlan fiókból 2 db 10 forint-, egy db 5 forintos bankjegyet és 2 frt 50 krajcár váltópénzt, összesen 27 frt 50 krajcárt elloptak. Az elloptott pénzből 22 frt 50 krajcárt Kólcze Jánosnál megtalálhatván, elkoboztatott, a hiányzó összeget elköltötték. Tettesek az előtalált lopott pénzzel mint bűnjellel a királyi járásbírósnak helyben átadattak, a szolgabírói hivatalnak jelentés tételét.⁵⁰

61. számú őr Sepsiszentgyörgyön.

Egy nő letartóztatása lopásért.

Nagy Pál csendőr járőrvezető- és Tanczos György csendőrből állott járőr folyó hó [1896. június] 22-én Sepsiszentgyörgyön letartóztatta Kányádi Anna csikszentmártoni illetőségű kovásznai egyént, mert március 7-én Szász Zsuzsa kovászna-vajnafalvi lakos kárára fehérműt 22 frt 98 krajcár, továbbá Deák Károlyné kovásznai lakos kárára szintén fehérműt 2 frt 98 kr kárértékben elloptak. Nevezett tettes nő a lopást beismerte, s a még meglévő több tárggyal elő is adta, amiért is a kovásznai királyi járásbírósnak átadatott. Ezen eset a kovásznai szolgabírói hivatalnak bejelentett.⁵¹

61. számú őr Sepsiszentgyörgyön.

Három egyén feljelentése lopásért.

Nagy Pál csendőr járőrvezető- és Tanczos György csendőrből állott járőr folyó hó [1896. június] 14-én megtudta, hogy Áronsohn Henrik brassói szállítótól folyó év április és május hó folyamán az új vasúti vonalon a köröspataki határon épülő vasúti hidhoz szállított hidfelszerelési tárgyakkól több darab, körülbelül 100 frt értékben, ismeretlen időben és tettesek által ellopott. A járőr nyomozása rendjén az elloptott tárgyakkól Árkos községben Máthé Andrásnál 5 szál deszka, 3 db nagy csavaros vasszeg, 26 db sasszeg és 3 kg 12 dekagram súlyú ölomlemez, Ördög Györgynél egy szál deszka, Kisgyörgy Lajosnál egy szál deszka és 2 db nagy vasszeg találtatott és elkoboztatott. Ezek az előjárásnak adattak át. Máthé András beismerte a lopást, ellenben a többiek azt adták fel, hogy a náluk talált tárgyakat ismeretlen vasúti munkásoktól vásárolták. A nyomozás folytatattatik, és az esetről a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak és szolgabírói hivatalnak jelentés tételét.⁵²

61. számú őr Sepsiszentgyörgyön.

Egy egyén letartóztatása lopás gyanúja miatt.

Nagy Pál csendőr járőrvezető- és Antal Lajos csendőrből állott járőr folyó hó [1896. augusztus] 16-án a sepsiszentgyörgyi vasúti állomás közelében letartóztatta Moricz Irlattener [...]i (Galícia) lakost, a vasútépítkezési vállalatnál alkalmazott éjjeliőr, mivel el-lene azon gyanú támadt, vagyis merült fel, hogy augusztus 12-én éjjel Rézinger Herman szoborfestő kárára 130 frt készpénzt, folyó hó 7-én pedig Koncz Sándor vasúti munkás kárára 1 frt 20 krajcárt lopott el. A gyanút megerősítette azon körülmény, hogy mindkét károssal, mindkét alkalommal egy szobában egyedül volt, rajta kívül más senki azon barakában, melyben káros hált, nem volt. Nevezett a tett elkövetését konokul tagadja, s habár a nyomozás során fogantatott személy- és házmotózás a pénz megtalálását nem eredm-

⁴⁶ Uo., 1892/II/5.

⁴⁷ Uo., 1893/II/11.

⁴⁸ Uo., 1894/II/13.

⁴⁹ Uo., 1895/II/22.

⁵⁰ Uo.

⁵¹ SÁL, Fond 9, Inv. 842 (alispáni iratok), II. Problémaosztály, 1896/II/15.

⁵² Uo.

nyezte, miután ki van zárva a lehetőség, hogy a lopást más követette volna el, a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnak átadatott, a további nyomozás folyamatban van. Ezen eset a sepsiszentgyörgyi szolgabírói hivatalnak bejelentett.⁵³

Következtetés

A csendőrség intézménytörténete európai viszonylatban több évszázados múltra tekint vissza. A most közzétett levéltári források (1877–1896) betekintést adnak a Sepsiszentgyörgy várost közvetlenül érintő dualizmus kori bűn- és káresetekre. A sikeres lezárású események jelentéséhez hozzátartozik, hogy 1876-tól fokozatosan megváltozott

a csendőrség és a lakosság közötti viszony. Ez részben annak tudható be, hogy a katonailag szervezett és fenntartott csendőrség, szerepkörén nem változtatva, alkalmazkodni tudott a vidék mindennapjaihoz. Az állomány tagjai hatékonyan együtt tudtak működni a polgári hatóságokkal, a lakosságnak pedig minden társadalmi rétege bizalommal mert a csendőrökhöz fordulni abban az esetben, hogyha bűncselekménynek lettek az áldozatai, vagy egyéb formában érte őket személyes károsodás. A bizalmi alapnak köszönhetően a lakosság döntő többsége elismerte, és tiszteletben tartotta a csendőrség jelenlétét a mindennapjaikban.⁵⁴

Lőrinczi Dénes – Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy, Gábor Áron u. 14., RO–520003; lorinczi_denes@yahoo.com

Levéltári források

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Budapest (MNL OL)

– K 148, 1867, 10. cs., IX-471.

Romániai Országos Levéltár Kovászna Megyei Irodája, Sepsiszentgyörgy – Arhivele Naționale ale României Biroul Județean Covasna, Sfântu Gheorghe (Sepsiszentgyörgyi állami levéltár – SÁL)

– Fond 9: Háromszék vármegye levéltára

Irodalom

CsÚt 1926 = *A csendőrség úttörői*, Budapest, 1926.

Népsz 1910 = *A Magyar Szent Korona Országainak 1910. évi népszámlálása*, Első rész (*Magyar Statisztikai Közlemények*, Új sorozat 42.), Budapest, 1912.

ZsMKCs 1887 = *Zsebkönyv a Magyar Királyi Csendőrség számára*, 1. évf., Budapest, 1887.

ZsMKCs 1893 = *Zsebkönyv a Magyar Királyi Csendőrség számára*, 4. évf., Budapest, 1893.

*

CSAPÓ Csaba

1999 *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881–1914*, Budapest.

GÖDRI Ferenc, ifj.

1912 Polgármester jelentése Sepsiszentgyörgy r. t. v. 1911. évi közigazgatási állapotáról, XVI. évf., Sepsiszentgyörgy.

NÉMETHY Ferencz

1899 *A M. Kir. Csendőrség szervezete, szolgálata és viszonya a közigazgatási hatóságokhoz*, Budapest.

PARÁDI József

2013 *A Magyar Királyi Csendőrség*, Budapest.

PRESZLY Lóránd

1920 *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881–1918*, Budapest.

REKTOR Béla

1980 *A magyar királyi csendőrség oknyomozó története*, Cleveland.

⁵³ Uo.

⁵⁴ ZsMKCs 1887, 112.

Rapoarte ale jandarmeriei din Sf. Gheorghe privind evenimente din perioada 1877-1896

(Rezumat)

Izvoarele de arhivă publicate în lucrare se referă la evenimente penale și de pagubă, raportate de unitatea de jandarmerie din orașul Sf. Gheorghe, în perioada 1877-1896. Evenimentele rezolvate reflectă o îmbunătățire continuă a încrederii populației locale în jandarmerie, această organizație tip militară, mai devreme mijloc de represiune al neoabsolutismului Habsburgic, ceea ce înseamnă că jandarmeria a reușit să se adapteze cu succes la condițiile noi. A colaborat eficient cu autoritățile civile, iar majoritatea covârșitoare a locuitorilor a apreciat activitatea jandarmilor, le-a recunoscut autoritatea și i-a respectat.

1877–1896 Gendarmerie Reports on Crime and Instances of Damage from Sepsiszentgyörgy

(Abstract)

The archive sources published here offer an insight into crimes investigated and instances of damage reported in and around Sepsiszentgyörgy (today Sf. Gheorghe, Romania) under the Dual Monarchy. The achievements recorded attest the stable improvement of the relationship between the locals and the gendarmerie despite the latter previously serving as an enforcer of the neoabsolutist regime's interests, which, in turn, demonstrates that the organisation succeeded in adapting to the changed circumstances, as well as the efficacy of the cooperation between the gendarmerie and local authorities and that the majority of the local population approved of their activities, they had authority and they commanded respect.